

BESLUT

Avdelningen för ekonomisk statistik och analys
Ylva Andrist Rangel
010-479 68 56

Miljödepartementet
Klimatenheten
Att: Ruben Henriksson
103 33 Stockholm

Remissvar från SCB angående:

Naturvårdsverkets rapport med förslag till ändringar av klimatrapporteringsförordningen (2014:1434)

1 Sammanfattning

Statistiska centralbyrån (SCB) har via samråd varit delaktig i arbetet med framtagande av förslag till ändring av klimatrapporteringsförordningen (2014:1434). Efter samrådet 2020 har det dock införts ändringar i 22 § i förslaget till ny förordningstext som inte stämmer överens med överenskommelsen vid samrådet. SCB gör därför bedömningen att förslaget måste ändras i enlighet med vad som överenskommits. Vidare ifrågasätter SCB tillägget i förordningen om krav på samråd med Naturvårdsverket (NV) innan ändringar i statistiken görs. SCB är positivt till tillägget gällande ökad harmonisering, jämförbarhet och transparens i myndigheters statistik. SCB välkomnar NV:s bedömning att det är väsentligt med hög kvalitet på statistiken och att det finns goda förutsättningar för en uppdatering av statistik över skörderester. SCB saknar dock finansiering för en ny undersökning av skörderester.

2 Allmänna synpunkter

SCB:s yttrande begränsas till synpunkter som rör myndighetens verksamhet i egenskap av statistikproducent och nationell statistikbyrå (NSI).

Via samråd under 2020 var SCB delaktigt i arbetet med framtagande av förslag till ändringar av klimatrapporteringsförordningen (2014:1434). Efter samrådet 2020 har det dock införts ändringar i förslaget till ny förordningstext som inte stämmer överens med överenskommelsen vid samrådet. Se vidare punkt 3 *Detaljsynpunkter*, där 22 § om SCB:s åtaganden vad gäller statistiska underlag behandlas.

SCB bedömer att de utökade rapporteringskraven inte kommer att påverka SCB eller uppgiftslämnare i någon större grad, då statistiken redan finns tillgänglig och tas fram för andra ändamål. En eventuell uppdatering av statistiken över skörderester påverkar dock både SCB och lantbruksföretag.

SCB kommer, när tillfälle ges, medverka till att fastställa en myndighetsöverenskommelse mellan SCB och NV där SCB:s åtagande i klimatrapporteringen specificeras ytterligare.

3 Detaljsynpunkter

3.1 Synpunkter på Författningsförslag

9 § Kvalitetssystem för rapporteringen

SCB är positivt till tillägget ”Myndigheterna ska verka för ökad harmonisering, jämförbarhet och transparens i myndigheters statistik när så är relevant, särskilt gällande officiell statistik, som definierat i förordning (2001:100) om den officiella statistiken”.

10 § Myndigheternas underlag för rapporteringen

SCB ifrågasätter tillägget avseende krav på samråd med NV innan ändringar i det statistiska underlaget görs. Om kravet ska gå från att ingå i en myndighetsöverenskommelse till att bli ett förordningskrav behövs ett mer formellt sätt att genomföra samråd. SCB:s statistik som används i klimatrapporeringen tas fram för en rad olika ändamål och flera av undersökningarna och metoderna styrs av EU-förordningar.

Ett exempel är undersökningen *Industrins varuproduktion*, som är uppbyggd utifrån en EU-förordning som styr vilka variabler, varukoder och måttenheter som statistik ska levereras för. I denna görs ändringar, vissa årligen, såsom av varukoder, och andra mer sällan, såsom av måttenheter. SCB har svårt att avgöra om dessa ändringar är av betydelse för klimatrapporeringen och om samråd med NV skulle behöva ske. En fråga är också om det kommer kunna finnas tillräckligt med tid för att hinna med ett eventuellt samråd om sådana ändringar.

SCB anser att kravet på *samråd* endast bör finnas med i myndighetsöverenskommelsen och då endast gälla för *större* ändringar. SCB föreslår att texten i förordningen ändras till att myndigheterna ska ”*informera* NV innan ändringar i det statistiska underlaget görs”. Det måste också beaktas att EU-förordningar kan ställa nya krav som inte kan påverkas av svenska myndigheter.

22 § Statistiska centralbyrån

SCB uppmärksammade i juni 2021 att det gjorts ändringar i förordningsförslaget efter samrådet med indatamyndigheter som pågick t.o.m. augusti 2020. SCB kontaktade då NV direkt och informerade/frågade om detta. Efter klargörande av frågan togs ett nytt förslag fram gemensamt av NV och SCB. Förslaget är i linje med det som SCB skickat in vid samrådet. Förslaget sändes till Miljödepartementet i juli 2021. Departementet hade inga invändningar mot förslaget, men av formella skäl kunde inga ändringar göras i det läget. Departementet meddelade att SCB skulle inkomma med det korrigerade förslaget i samband med remissrundan.

SCB gör därför härmed bedömningen att förslaget när det gäller 22 § måste ändras i enlighet med vad som överenskommits med NV. Ändringarna rör främst användningen av orden *åkermark*, *betesmark* och *jordbruksmark* (jfr punkt 4.2.9 nedan), men även vissa justeringar vad gäller delposternas tillhörighet till olika sektorer.

Texten i 22 § bör lyda:

22 § Statistiska centralbyrån ska delta i klimatrappporteringsarbetet genom att lämna statistiskt underlag för beräkning av utsläpp av växthusgaser för

1. sektorn jordbruk och för den del av sektorn "markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk" som rör markanvändning, där underlaget ska avse

- a) användning av skörderester,
- b) försäljning av mineralgödselmedel till jordbruket,
- c) tillförsel av kväve från mineralgödsel, stallgödsel och annan organisk gödsel till åkermark,
- d) hantering och lagring av stallgödsel,
- e) tillförsel av kalk till åkermark,
- f) betesperioder för nötkreatur, och
- g) andel stubbträda av total trädesareal,

2. sektorn avfall, där underlaget ska avse totalbefolkning för riket, och

3. sektorn industriella processer och produktanvändning, där underlaget ska avse

- a) produktion av livsmedel, djurfoder och alkoholhaltiga drycker, och
- b) import och export av kalciumkarbid.

Eftersom det är flera detaljer som måste justeras, anser SCB att en slutlig avstämning av texten är nödvändig, även efter remissrundan, där SCB får korrekturläsa den justerade versionen av nuvarande 22 §.

Om remissförslagets text ändå skulle fastställas utan ändring, kommer SCB att fortsätta att leverera motsvarande underlag som levererats hittills i myndigheternas årliga klimatrappoterering till NV, eftersom det är denna statistik som finns tillgänglig och som är framtagen delvis för detta ändamål.

3.2 Synpunkter på "Del 1: Underlag för internationell klimatrappoterering"

3.8.2 Uppgifter om återvätning av torvmarker, hydrologisk restaurering och anläggning av våtmarker behöver kompletteras

I avsnittet konstateras att uppgifterna om våtmarker är splittrade mellan olika myndigheter och inte fullständiga. Detta är ett problem som också påverkar SCB när arealer för markanvändning/marktäckelse ska redovisas i markanvändningsstatistiken. SCB saknar fullständiga (areal-)uppgifter om Sveriges våtmark och redovisar bara en enda typ av våtmark i markanvändningsstatistiken (myrmark enligt Riksskogstaxeringen). Det skulle därför vara positivt även för markanvändningsstatistiken om mer kompletta uppgifter om våtmark togs fram, dvs. innefattande all typ av våtmark och hela Sverige.

4.2.9 Statens jordbruksverk

Sist i avsnittet föreslås att det i förordningen ska göras en språklig ändring från "jordbruksmark" till "åkermark" för att bättre motsvara definitionen av "cropland". SCB vill betona att en sådan ändring inte kan göras generellt genom hela förordningstexten, utan måste ske från fall till fall för att bli korrekt. Vilken terminologi som ska användas beror helt på vilket statistiskt underlag som avses. Därför kan flera olika benämningar behöva användas, såväl "åkermark", "betesmark", "jordbruksmark" som "jordbruket".

Även SCB skulle välkomna en förbättring och förfining av Jordbruksverkets rapportering av gödselproduktion och kväveutsöndring från olika djurslag. Koefficienterna används inom den officiella växt-näringsstatistiken – *Gödselmedel i jordbruket* och *Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark* – och även i rapporteringen av *Gross Nutrient Balances* till Eurostat, där även koefficienterna i sig ska rapporteras. SCB:s rapportering av koefficienter till Eurostat görs i nuläget enligt en ESS-överenskommelse, men kommer inom en snar framtid att regleras av den nya ramförordningen SAIO¹. SCB och SMED² strävar efter att använda/redovisa harmoniserade koefficienter för Sverige i rapporteringarna för *Gross Nutrient Balances* (Eurostat), växthusgaser (EU och UNFCCC) och luftutsläpp (CLRTAP). Det skulle vara till stor fördel om underlag avseende gödselproduktion och kväveutsöndring motsvarar de behov som finns för dessa rapporteringar. Önskvärt är därför att Jordbruksverket får i uppdrag att ansvara för och publicera nationella koefficienter för kväve- och fosforutsöndring som motsvarar de undergrupper, till exempel åldersindelningar, som finns i statistiken över lantbrukets djur.

4.2.10 Statistiska centralbyrån

SCB håller med om att det funnits en oklarhet i nuvarande förordning vad gäller rapportering av underlaget om försäljning av

¹ Europaparlamentets och rådets förordning om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket.

² SMED (Svenska miljöemissionsdata) är ett konsortium där IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Statistiska centralbyrån, Sveriges lantbruksuniversitet och SMHI ingår.

mineralgödsel. SCB har dock statistikansvaret och bör därför också åläggas ansvaret att rapportera enligt klimatrappporteringsförordningen.

Statistik över andel stubbträda av total trädesareal ingår sedan länge i SCB:s undersökning av odlingsåtgärder i jordbruket. Det medför därför inget merarbete att underlaget inkluderas i klimatrappporteringsförordningen, utan kan snarare vara till fördel att detta användarbegränsning blir tydligt och formaliserat. Det senare gäller även för tillägget av underlag gällande totalbefolkning för riket.

SCB välkomnar NV:s bedömning att det är väsentligt med hög kvalitet på statistiken och att det finns goda förutsättningar för en uppdatering av statistik över skörderester. SCB står fast vid bedömningen att underlaget bör uppdateras ca vart 10:e år. Eftersom SCB saknar finansiering för en sådan uppdatering, förutsätts att medel tillhandahålls via antingen ett uppdrag eller en tillfällig utökning av anslaget till SCB. Om finansiering erhålls kan SCB genomföra en undersökning av användning av skörderester avseende 2023. Ett uppdaterat statistiskt underlag om skörderester skulle även kunna användas för andra syften, såsom i beräkningar av kväve- och fosforbalanser för svensk jordbruksmark. Tills vidare kommer SCB att tillhandahålla statistik avseende 2012 som underlag om skörderester.

5.3 Konsekvenser för företag/näringsliv

Det stämmer att en ny urvalsundersökning om skörderester kommer öka uppgiftslämnarbördan för ett antal lantbruksföretag. SCB har ännu inte kvantifierat kostnaden i form av tid för företagen. Viss samordning kommer kunna göras med de årliga skördeundersökningar som SCB utför på uppdrag av Jordbruksverket.

5.5 Konsekvenser för statliga myndigheter

SCB tolkar det som beskrivs i stycket som att finansiering av en ny undersökning om skörderester inte kan ske via ett uppdrag till SCB från NV, utan i så fall måste ske via en tillfällig utökning av anslaget. Detta motsäger dock till viss del den bedömning som NV gör i slutet av avsnitt 4.2.10.

Tabell 1

Det stämmer inte att SCB har skattat den administrativa kostnaden kopplad till att överlämna relevant underlag till 0 kr. I SCB:s konsekvensbedömning med anledning av reviderad klimatrappporteringsförordning från augusti 2020 uppgavs att kostnaderna täcks av anslaget, dock redovisades inte dessa.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Joakim Stymne i närvaro av biträdande generaldirektör Helen Stoye, chefsjurist Joachim Angermund, avdelningschef Elisabeth Hopkins, enhetschef Petra Nilsson, och sektionschef Jörgen Brewitz samt Ylva Andrist Rangel, föredragande.

SCB, Statistiska centralbyrån

Joakim Stymne

Ylva Andrist Rangel